

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Corollarium notatu dignum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

mortali impotentia vitandi omnia mortalia collectivè, nimirum ex deordinatione rationis per aversionem à Deo, & conversionem ad creaturam, ex qua (ut ibidem notavit D. Thomas) oritur quod, nisi in continua præmeditatione existat, non possit non operari multoties juxta præconceptum finem; & ex corruptione seu rebellione partis inferioris, superiorem ad illicita pertrahentis. Quia ergo in homine iustificato, primum caput per gratiam sanctificantem destructum est, hinc fit quod possit ratione gratiæ omnia mortalia quæ ex illo trahebant originem, evitare. Et hoc voluit D. Thomas, dum dixit quod homo in statu gratiæ potest ab omni peccato mortali, quod in ratione consistit, abstinere. Unde

Ad confirmationem dicendum, quod negatio firmitatis cordis in Deo, non est causa adæquata indigentiae auxilij specialis ad vitanda omnia mortalia collectivè, sed una solum ex causis; alia autem hujus causa est negatio subordinationis partis inferioris ad rationem: unde cum in statu naturæ lapsæ hæc secunda causa in homine iustificato perseveret, etsi prima non subsistat, non potest vitare omnia mortalia collectivè, sed ea duntaxat quæ ex prima causa, nimirum deordinatione rationis, per aversionem à Deo, & conversionem ad creaturam, trahunt originem.

§. III.

Corollarium notatu dignum.

EX dictis inferes, hominem in statu naturæ lapsæ (etiam postquam est iustificatus) non posse, sine speciali auxilio, graves tentationes contra præcepta legis naturæ vincere ex aliquo motivo honesto. Ratio est, quia vincere gravem tentationem, etiam præcisè ob honestatem naturalem, est opus morale difficile: Sed homo in statu naturæ lapsæ, etiam postquam est iustificatus, non potest exercere opus morale difficile, absque speciali auxilio Dei; quia (ut supra declaravimus ex S. Thoma) gratia sanctificans non sanat hominem perfecte, sed in eo relinquit languorē potentiarum, & rebellionem concupiscentiæ, ad meritum & profectum vitæ spiritualis, ut quotidiana in viris sanctis plusquam satis confirmat experientia: Ergo homo in statu naturæ lapsæ, etiam postquam est iustificatus, graves tentationes, absque speciali auxilio, vincere nequit ex aliquo motivo honesto. Quod intelligi debet, non solum quando tentatio vincitur positivè, faciendo scilicet opus virtutis contrariæ, sed etiam quando vincitur negativè, hoc est, quando homo non exequitur opus ad quod tentatur: Cum enim vehemens tentatio maximè impellat ad cadendum, ipsum non cadere, & tentationi non succumbere, speciali Dei gratiæ tribui debet. Unde Innocentius Papa in Epistola ad Concilium Carthaginense, apud Augustinum 91. Quotidiana præstat ille remedia, quibus nisi freti confisque nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores: necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur. Dixi gravem tentationem non posse absque speciali auxilio vinci, ex aliquo motivo honesto: nam ad vincendam gravem tentationem ex pravo aliquo motivo, v. g. tentationem luxuriæ ex motivo avaritiæ, vel inanis gloriæ, necessarium non est speciale gratiæ adiutorium; quia actus ille ex circumstantia finis est malus, gratia autem

A specialis non desideratur nisi ad actum difficilem, undeque honestum.

Dices: Tentatio quantumvis vehemens, quando rationis iudicium non absorbet, libertatem non adimit homini lapsi ad ipsi resistendum: Ergo potest homo lapsus, quantumvis gravi tentatione contra aliquod præceptum legis naturæ pulsatus, tentationem illam superare, absque speciali auxilio. Consequentia videtur legitima: impossibile enim videtur, quod aliquis omni speciali auxilio destitutus, remaneat liber ad resistendum tentationi, si absque speciali auxilio non possit ei resistere. Antecedens verò probatur ex D. Thoma supra quæst. 10. art. 2. & 3. ubi docet expressè à nullo omnino objecto, nullave passione, quantumvis vehementi, voluntatem hominis, quando est in via, necessitari posse, quoad exercitium actus, sed semper manere liberam, ut eliciat vel non eliciat actum: quod etiam asserit D. Anselmus lib. de libero arbit. cap. 6. 7. 9. & 10. Ratio etiam suffragatur: nam si gravis tentatio libertatem adimeret homini tentato, speciali auxilio ad ei resistendum destituito, homo ille ei consentiendo non peccaret; quia nemo peccat in eo quod libere vitare non potest.

Respondeo concessio Antecedente, negando ejus Consequentiam: sicut enim ut homo dicatur liber ad observanda præcepta supernaturalia, & resistendum tentationibus ad eorum transgressionem inducentibus, non est necesse quod id præstare valeat sine gratia, & ex solis viribus liberi arbitrij; sed sufficit quod id possit mediante gratiâ, quæ ipsi offertur à Deo, quando urget eorum obligatio, aut pulsat gravis tentatio: ut passim docent Augustinus, Hieronymus, & alij SS. Patres, impugnantes errorem Pelagij, qui assererat hominem non esse liberum, si Dei indigeret auxilio, ut refert D. Hieronymus in Epistola ad Ctesiphontem: ita pariter ut tentatio gravis contra præcepta naturalia, relinquat hominem lapsum liberum ad ei resistendum, non requiritur quod ille, tali tentatione pulsatus, possit absque speciali auxilio ipsi resistere, sed sufficit quod id possit cum speciali auxilio, ei à Deo oblato, instante obligatione præcepti naturalis, & gravi illa tentatione urgente: ut enim ait D. Thomas hic art. 4. ad 2. Illud quod possumus cum auxilio divino, non est nobis omnino impossibile, secundum illud Philosophi in 3. Ethic. Quæ per amicos possumus, aliquantulum per nos possumus.

Quæres ad complementum hujus quæstionis, an homo lapsus possit sine speciali auxilio vitare singula peccata contra legem naturæ? Ratio dubitandi est, quia D. Thomas hic art. 8. in corpore, id expressè videtur asserere, ait enim: Antequam hominis ratio, in qua est peccatum mortale, reparetur per gratiam iustificantem, potest singula peccata mortalia vitare... quia non est necesse quod continuo peccet in actu. Et in solut. ad 1. Dicendum (inquit) quod homo potest vitare singulos actus peccati, non tamen omnes, nisi per gratiam. Ratio etiam suffragatur: Nam ut docet idem S. Doctor supra quæst. 10. art. 2. & 3. voluntas nostra non potest ab ullo objecto particulari hic in via necessitari, neque etiam ab ulla passione, quantumcumque vehementi, dummodo non tollat indifferentiam iudicij: Ergo potest ex viribus propriis singula peccata vitare.

Propter hæc argumenta quidam ex nostris Thomistis, quos citat & sequitur Curiel hic dub. 3. §. 2. concl. ultimâ, partem affirmativam tenent. Ni-

hilominus sententia negans videtur probabilior, & principiis supra statutis conformior: nam supra art. 4. ostendimus hominem lapsum non posse, absque speciali auxilio, præceptum dilectionis Dei ut authoris naturæ observare: Ergo nec potest absque speciali gratia peccatum omissionis hujus præcepti vitare. Diximus etiam supra valde probabile esse, hominem lapsum non posse quædam alia præcepta difficilia legis naturalis sine gratia adimplere, ut præceptum castitatis, urgente gravi tentatione & occasione, juxta illud Sapient. 8. *Sci vi quoniam aliter non possum esse continens, nisi Deus det*: cum enim hujusmodi actus sit arduus & difficilis, superat vires hominis infirmi: Ergo similiter urgente gravi tentatione, homo lapsus non poterit, absque speciali auxilio, vitare peccatum luxuriæ, nec per consequens singulos actus peccati. Unde ad testimonia D. Thomæ dicendum est, vel ipsum loqui solum de peccatis quæ sunt contra observantiam præceptorum faciliū; vel si loquatur etiam de illis, quibus præcepta difficilia legis naturæ violantur, solum excludere necessitatem gratiæ habitualis, non vero auxilij specialis; ait enim: *Antequam hominis ratio, in qua est peccatum mortale, reparatur per gratiam justificantem &c.* Ad rationem verò subjunctam, concessio Antecedente, nego Consequentiam: nam quod homo lapsus non possit sine gratia singula peccata mortalia vitare, non provenit ex parte objecti peccati, trahentis per modum naturæ, sed ex corruptione naturæ, & infirmitate potentia per peccatum debilitatæ, quæ non potest actus difficiles & arduos, etiam ordinis naturalis, elicere, nisi per gratiam roboretur & adjuvetur.

ARTICULVS VII.

Vtrum ad nunquam peccandum venialiter requiratur speciale privilegium, & cui fuerit concessum?

§. I.

Prima pars quaestii resolvitur.

317. **D**ico primò: Homo in statu naturæ lapsæ, quantumcumque sit iustus & sanctus, non potest ex vi auxiliorum quæ communi lege gratiæ annectuntur, omnia peccata venialia per totam vitam, vel per longum tempus vitare: sed ad hoc specialissimo auxilio, seu privilegio indiget. Ita communiter tenent Theologi cum S. Thoma hic art. 8. licet Vega lib. 14. in Tridentinum cap. 21. repugnare videatur: docet enim posse quemlibet iustum, cum auxiliis quæ communi lege gratiæ annectuntur, abstinere toto tempore vitæ ab omni veniali, quamvis nullus id de facto fuerit consecutus. Durandus verò in 2. distinctione 28. quæst. 3. & Conradus hic art. 8. nostram conclusionem limitant ad peccata venialia quæ sunt ex indeliberatione, & asserunt alia quæ sunt venialia ex suo genere, sive ex objecto (ut furtum leve, mendacium iocosum, verbum otiosum) posse toto vitæ tempore absque speciali privilegio vitari.
318. Nostra tamen conclusio aperte colligitur ex variis Scripturæ testimoniis, quibus asseritur nullum esse iustum, quantumlibet gratiæ ornatum, qui aliquando non peccet: 2. Paralip. 6. *Nec enim est homo qui non peccet.* Jacobi 3. *In multis offendimus omnes.* Psal. 31. *Remisisti iniquitatem pecca-*

A *ti mei: pro hac (scilicet peccati remissione) orabit ad te omnis sanctus.* Primæ Joan. 1. *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus &c.* Quod testimonium explicans Concilium Milevitanum cap. 6. ait: *Quisquis sic accipiendum putaverit, ut dicat propter humilitatem dici nos habere peccatum, non quod verè ita est, anathema sit.* Et cap. 7. & 8. idem dicitur de verbis illis orationis Dominicæ: *Dimitte nobis debita nostra*, illa scilicet dicere sanctos non solum pro aliis, sed etiam pro seipsis, & non solum humiliter, sed etiam veraciter. In Tridentino etiam sess. 6. cap. 11. dicitur: *Licet in hac mortali vita, quantumvis sancti & iusti, in levissima saltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti: nam iustorum illa vox est & humilis, & verax, dimitte nobis debita nostra.* Et postea ex eadem doctrina hanc definitionem confecit can. 23. *Si quis hominem semel justificatum dixerit posse in tota vita, peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali privilegio, quemadmodum in Beata Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.*

Favent etiam SS. Patres, præsertim Augustinus, variis in locis: nam lib. 1. contra duas Epist. Pelag. cap. 14. hæc scribit: *Multi baptizati fideles sunt sine crimine; sine peccato autem in hac vita neminem dixerim, quantumlibet Pelagiani, quia hæc dicimus, adversum nos insistent & dirumpantur insani: non quia aliquid peccati remaneat, quod in baptismo non remittatur, sed quia in nobis, in hujus vitæ infirmitate manentibus, quotidie fieri non quiescunt, quæ fideliter orantibus, & misericorditer operantibus, quotidie remittantur. Hæc est fidei Catholica sanitas, quam Sanctus ubique seminat Spiritus, non pravitas hæretice vanitas, & presumptio spiritus.* Et libro de natura & gratia cap. 39. ait: *Si omnes sanctos & sanctas, dum hic viverent, congregare possumus, & interrogare utrum essent sine peccato, una voce clamarent: si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.* Unde de spiritu & litt. cap. ultimo asserit quod quamlibet, vel quantumlibet in hac vita potuerimus definire iustitiam, nullus in ea est hominum, qui nullum habeat omnino peccatum. Et de bono persever. cap. 2. *Tria sunt (inquit) quæ maxime adversus Pelagianos Catholica defendit Ecclesia: quorum est unum, gratiam Dei non secundum meritum nostram dari. Alterum est, in quantumcumque iustitia, sine qualibuscumque peccatis in hoc corruptibili corpore neminem vivere. Tertium est, obnoxium nasci hominem peccato primi hominis, & vinculo damnationis obstrictum.* Denique idem S. Doctor toto libro de perfectione iustitiæ refellit quædam Celestij argutias, seu ratiocinationes, quibus astruere conabatur, posse nos in hac corruptibili vita, ad eam venire iustitiæ perfectionem, ut sine omni proflus vivamus peccato; ostendens neminem id unquam assecutum, vel assecuturum, ne per gratiam quidem, quam Deus hic præcipuis etiam sanctis suis præstare sit solitus; cum Pelagius & Celestius libero id etiam tribuerent arbitrio. Unde cap. 4. sic ait: *Quia peccavit voluntas, secuta est peccantem peccatum habendi dura necessitas, donec tota sanetur infirmitas, & accipiat tanta libertas, in qua, sicut necesse est, permaneat beatè vivendi voluntas, ita ut sit etiam bene vivendi, & nunquam peccandi, voluntaria felixque necessitas.*

Similia docet Bernardus, præsertim in serm. de cœna